

Політична ініціатива
щодо реалізації державної політики у сфері професійної
(професійно-технічної) освіти

Визначення проблеми

1. Опис стану справ та визначення проблеми у відповідній сфері (галузі)

Наявна система професійної (професійно-технічної) освіти не дає змоги повною мірою виконувати покладені на неї завдання щодо задоволення потреб особи, суспільства, економіки (додаток 1).

Це зумовлено такими чинниками:

централізована та бюрократизована система управління у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

застаріла матеріально-технічна база закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

недостатнє фінансування професійної (професійно-технічної) освіти і відсутність інвестицій у програми розвитку;

невідповідність змісту освіти та методик викладання вимогам сучасного ринку праці та потребам особистості;

недосконалість системи професійної орієнтації та кар'єрного консультування молоді і дорослих.

Протягом останніх років спостерігається збільшення обсягів трудової міграції. За даними модульного вибіркового обстеження зовнішньої трудової міграції Державної служби статистики України, кількість трудових мігрантів у 2015-2017 рр. становила 1,3 млн осіб (з них майже 33,9 % мали професійно-технічну освіту).

Спричиняє трудову міграцію невисокий рівень заробітної плати у порівнянні із країнами ЄС. За даними державної служби зайнятості за кордоном працює понад 5,5 млн українців.

Не дивлячись на позитивну тенденцію, ситуація на ринку праці залишається досить складною: 70 % – 80 % випускників закладів загальної середньої освіти прагнуть здобувати вищу освіту, і лише 20 % – 30 % – професійну (професійно-технічну). Хоча в країнах Європи показники протилежні – до 50 – 70 % випускників шкіл обирають професійну (професійно-технічну) освіту.

Найбільший попит спостерігається саме на кваліфікованих робітників (швачки, слюсарі, електромонтери, електрогазозварники, муляри, малярі,

монтери колії, бетонярі, водії, трактористи, токарі, столяри, пекарі тощо). Натомість кількість здобувачів професійної освіти знижується на користь вибору здобуття вищої освіти, які в подальшому поповнюють лави безробітних. Так, за даними Державної служби зайнятості в окремих містах серед зареєстрованих безробітних понад 80 % мають вищу освіту (м. Одеса – 89 %, м. Київ – 87 %, м. Львів – 85 %, м. Харків – 82 %, м. Дніпро – 80 %).

За даними Держстату у неформальному секторі економіки зайнято 3,5 млн осіб – це 22 % зайнятого населення. Але реально ці цифри можуть бути більшими. Як правило, зайняті у неформальному секторі не мають офіційно підтверджених кваліфікацій, що створює загрози для суспільства.

Головною проблемою, яка потребує вирішення, є зростання дефіциту робітничих кадрів на ринку праці України та недостатня якість їх підготовки, що не відповідає потребам особи, економіки та українського суспільства.

Проявами проблеми є:

низька соціально-економічна мотивація членів суспільства до здобуття професійних кваліфікацій;

втрата привабливості та престижності професійної (професійно-технічної) освіти;

збільшення частки молоді, яка намагається здобувати вищу освіту, у тому числі – за кордоном;

зниження соціального статусу педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти та низький рівень їх оплати праці.

Отже, потрібна системна реформа професійної (професійно-технічної) освіти, що зупинить негативні тенденції, перетворить здобуття професійних кваліфікацій на чинник економічного розвитку і конкурентоспроможності України.

2. Чинна система державного регулювання

Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275-р, модернізацію професійної (професійно-технічної) освіти визначено як один з пріоритетів Уряду (пріоритет 8 «Модернізація професійної освіти» розділу III «Розвиток людського капіталу»).

За період з 2016 по 2018 роки:

1) змінено систему фінансування професійної (професійно-технічної) освіти, яке з 2017 року здійснюється з державного і місцевих бюджетів.

З державного бюджету – освітня субвенція на здобуття повної загальної середньої освіти учнями у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (по 2 млрд грн. щороку), кошти (по 119, 6 млн грн. щороку) на здобуття професійної освіти за професіями, перелік яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 818, а також субвенція на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти (всього – 200 млн грн).

На регіональному рівні фінансування відбувається з обласних бюджетів, бюджетів міст обласного значення - обласних центрів та бюджету м. Київ.

Внесено зміни до статей 89 та 90 Бюджетного кодексу України, що надає можливість здійснювати видатки на професійно-технічну освіту на умовах регіонального замовлення (Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» від 20 грудня 2016 року № 1789-VIII).

2) вперше за роки незалежності закладам професійної (професійно-технічної) освіти Урядом виділено кошти на придбання сучасного обладнання, устаткування, інструменту для створення 100 навчально-практичних центрів галузевого спрямування.

3) триває робота щодо передачі з державної у комунальну власність підпорядкованих МОН державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Станом на 01.01.2019 Кабінетом Міністрів України прийнято рішення щодо передачі у комунальну власність 34 закладів.

4) затверджено 78 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, розроблених на основі компетентнісного підходу.

5) розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660 схвалено Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.

Елементи дуальної форми здобуття освіти запроваджено у 210 закладах професійної (професійно-технічної) освіти, охоплено 114 професій, залучено 493 підприємства, навчаються 6060 учнів.

3. Обмеження щодо прийняття рішень

Політична ініціатива відповідає:

Програмі діяльності Кабінету Міністрів України (підрозділ “Освіта, наука та інновації” розділу XV “Соціально-гуманітарна реформа” щодо переведення системи підготовки робітничих кадрів на професійні стандарти, розроблені з урахуванням потреб та прогнозування розвитку ринку праці; стимулювання інвестицій роботодавців у матеріально-технічну базу професійно-технічних навчальних закладів, зокрема в рамках проектів державно-приватного

партнерства; розроблення та запровадження ефективних програм професійної орієнтації);

Статті 432 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Глобальним Цілям сталого розвитку, зокрема ЦСР 4 Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; ЦСР 8 Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх.

Політичних, економічних, правових обмежень щодо прийняття рішення немає.

Визначення варіантів

4. Варіанти розв'язання проблеми

Варіант 0. «Без додаткового втручання Уряду», варіант 1. «Системна реформа професійної (професійно-технічної) освіти», варіант 2. «Повернення до централізованої системи управління у сфері професійної (професійно-технічної) освіти».

Варіант 0 «Без додаткового втручання Уряду»

Збереження статусу – кво:

Система професійної (професійно-технічної) освіти отримує таку державну підтримку:

державне замовлення за професіями загальнодержавного значення;

субвенція з державного бюджету на загальноосвітню підготовку;

субвенція на покращення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Варіант 1. Системна реформа професійної (професійно-технічної) освіти (Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічної) освіта» на період до 2027 року» - додаток 2).

Реалізація заходів Варіанту 1 створить сприятливі умови для якісної підготовки конкурентоспроможних робітничих кадрів, які здатні задовольнити вимоги сучасного ринку праці регіону та забезпечити рівний доступ до професійної (професійно-технічної) освіти. Подальша модернізація системи професійної (професійно-технічної) освіти забезпечуватиметься через консолідацію зусиль держави, регіонів, бізнесу і громадськості.

Варіант 2. «Повернення до централізованої системи управління у сфері професійної (професійно-технічної) освіти».

Цей варіант запропоновано на підставі пропозиції Всеукраїнської асоціації працівників професійно-технічної освіти від 19.10.2018.

Реалізація заходів Варіанту 2 суперечить Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р, та не в повній мірі забезпечить врахування реальних потреб економічного розвитку регіонів.

5. Позиція заінтересованих сторін

Колегією Міністерства освіти і науки України схвалено проект концептуальних засад розвитку професійної освіти «Сучасна професійна освіта» (протокол № 5/3-3 від 22 травня 2018 року).

Міністерством освіти і науки України розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічної) освіта» на період до 2027 року» за участю центральних органів виконавчої влади, Національної академії педагогічних наук України, галузевих асоціацій роботодавців, профспілкових та громадських організацій, Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України, Асоціації міст України, Всеукраїнської асоціації працівників професійно-технічної освіти, представників органів місцевого самоврядування, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, національних та міжнародних експертів.

Проект акта погоджено із зауваженнями Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством фінансів України та Міністерством соціальної політики України, які враховано.

До проекту акта надані пропозиції та зауваження Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні та Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», які також враховано.

Проведено громадське обговорення проекту акта, звіт про результати якого розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки (<http://mon.gov.ua>).

6. Критерії порівняння та оцінки варіантів розв'язання проблеми

Вартість реалізації

Варіант 0

Загальний обсяг фінансування з державного бюджету на рік становить: 1,713 млрд грн

фінансування підготовки за професіями загальнодержавного значення – 163,060 млн грн;

кошти освітньої субвенції з державного бюджету на здобуття учнями закладів професійної (професійно-технічної) освіти повної загальної середньої освіти - 1 500,0 млн грн;

субвенція на покращення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти (створення навчально-практичних центрів за галузевим призначенням) – 50,0 млн грн.

Варіант 1

Реалізація Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічної) освіта» на період до 2027 року передбачає консолідацію фінансових ресурсів з різних джерел:

фінансування з державного бюджету - 1 873 млн грн.;

грантові ресурси проекту “EU4Skills” (Угода з Європейським Союзом від 17.12.2019, 58 млн євро);

співфінансування інвестиційних проектів з місцевих бюджетів;

можливе залучення кредитних ресурсів міжнародних фінансових інституцій (Меморандум про співробітництво з Європейським Інвестиційним Банком від 18.12.2018).

З державного бюджету передбачається:

фінансування створення в закладах професійної (професійно-технічної) освіти навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням - 100 млн грн;

фінансування створення кваліфікаційних центрів - 100 млн грн;

видання підручників - 7 млн грн;

проведення профорієнтаційної роботи, в т.ч. Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності WorldSkills - 2,8 млн грн.

фінансування підготовки за професіями загальнодержавного значення - 163 млн грн;

кошти освітньої субвенції з державного бюджету на здобуття учнями закладів професійної (професійно-технічної) освіти повної загальної середньої освіти 1 500 млн грн.

За рахунок грантових ресурсів проекту “EU4Skills” (перенавчання адміністративного і педагогічного персоналу закладів професійної (професійно-технічної) освіти, розроблення освітніх стандартів і програм, створення EMIS, будівництво й обладнання Центрів професійної досконалості тощо) - орієнтовно 371 млн грн щорічно протягом 5 років реалізації проекту.

Варіант 2

Реалізація цього варіанту передбачає фінансування виключно з державного бюджету. Загальна потреба коштів з Державного бюджету на підготовку фахівців та робітничих кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти становить – 9 млрд грн. щороку.

(Примітка: потреба розрахована шляхом коригування на індекс інфляції показника фінансування системи державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти у 2015 році).

2. Кошти на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 0 грн.

7. Оцінка впливу варіантів

Узагальнена таблиця варіантів

Критерії порівняння та оцінки варіантів	Варіант 0 (без додаткового втручання Уряду)	Варіант 1 Системна реформа професійної (професійно-технічної) освіти	Варіант 2 Повернення до централізованої системи у сфері професійної (професійно-технічної) освіти
Вартість реалізації	1,713 млрд грн (державний бюджет)	2,244 млрд грн (в т.ч. з державного бюджету 1,873 млрд грн)	9 млрд грн. (державний бюджет)
Вплив на якість надання освітніх послуг	+	++	+
Вплив на регіональний розвиток	+	++	+

Охоплення населення	+	++	+
Вплив на навколишнє природне середовище	0	+	0
Вплив на інвестиційну привабливість регіонів	-	++	+
Політична доцільність	+	++	+
Висновок	Неприйнятний варіант	Найбільш прийнятний варіант	Прийнятний варіант

Рекомендований варіант

8. Рекомендований варіант розв'язання проблеми

Варіант 1 Системна реформа професійної (професійно-технічної) освіти: схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічної) освіта» на період до 2027 року».

Розв'язання проблеми передбачає проведення системної реформи професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням досвіду європейських країн, зокрема системи управління та фінансування, структури та змісту, розвитку державно-приватного партнерства, а також підвищення її привабливості.

У рамках реформування системи управління професійною (професійно-технічної) освітою та її структури передбачається:

розширення повноважень органів місцевого самоврядування;

створення регіональних рад професійної (професійно-технічної) освіти та наглядових рад закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

запровадження гнучкої моделі здобуття повних і часткових професійних кваліфікацій;

формування мережі регіональних центрів професійної досконалості.

У рамках реформування системи фінансування професійної (професійно-технічної) освіти передбачається:

здійснення поетапного переходу до фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які розташовані на території міст обласного значення – обласних центрів, з обласних бюджетів;

розроблення та запровадження методики розрахунку вартості підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням складності професії та кваліфікаційних рівнів;

створення нових можливостей для соціального партнерства на засадах співфінансування і спільного управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

Створення системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти передбачає:

формування внутрішньої та зовнішньої систем забезпечення якості закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

розроблення нових стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на базі професійних стандартів, які мають ґрунтуватися на компетентнісному та особистісно-орієнтованому підходах до навчання;

розроблення освітніх програм, у тому числі для профільної середньої освіти професійного спрямування;

формування мережі кваліфікаційних центрів (оцінювання і визнання результатів навчання; присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій);

формування якісного складу педагогічних та керівних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (запровадити сертифікацію педагогічних працівників та нові форми підвищення їх кваліфікації).

Розвиток державно-приватного партнерства у сфері підготовки кваліфікованих кадрів передбачає:

впровадження дуальної форми здобуття освіти;

внесення змін до Закону України «Про державно-приватне партнерство», зокрема щодо виключення із загального закону галузі освіти та віднесення до регулювання спеціальними законами державно-приватного партнерства у сфері освіти, що дозволить врахувати специфіку взаємовідносин між закладами освіти та роботодавцями;

внесення змін до Бюджетного кодексу України, підзаконних нормативно-правових актів щодо спрощення порядку відкриття рахунків у державних банках та розміщення на цих рахунках коштів від надання освітніх послуг та інших надходжень (крім бюджетних) закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

Для підвищення привабливості професійної (професійно-технічної) освіти пропонується:

провести комунікаційну кампанію;

створити центри професійної кар'єри;

запровадити профорієнтаційне тестування учнів 9-х класів закладів загальної середньої освіти.

Реалізація Концепції сприятиме:
професійній самореалізації особистості та реалізації принципу навчання впродовж життя з урахуванням гендерної рівності та інклюзивного навчання;
сталому розвитку економіки та суспільства;
конкурентоспроможності професійної (професійно-технічної) освіти та відповідності її якості міжнародним стандартам;
задоволенню потреб ринку праці, суспільства та держави у кваліфікованих кадрах;
зростанню привабливості професійної (професійно-технічної) освіти;
поліпшенню якості професійної (професійно-технічної) освіти.

Імплементация

9. Реалізація рекомендованого варіанта

Реалізація Концепції буде здійснюватись поетапно протягом 2019 - 2027 років (перший етап - 2019 - 2021 роки; другий етап – 2022 - 2024 роки; третій етап - 2025 - 2027 роки).

Відповідальні за виконання Концепції – Міністерство освіти і науки України.
Співвиконавці - Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство фінансів України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Державна служба якості освіти, Національне агентство кваліфікацій, Національна академія педагогічних наук України, Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні,

10. Ризики щодо реалізації рекомендованого варіанта

Ризики:

відсутність мотивації заінтересованих сторін щодо участі у модернізації професійної (професійно-технічної) освіти;
консервативність та інструктивність існуючої освітньої системи;
відсутність традиції наступності влади;
низький рівень довіри у суспільстві до ефективності результатів реформ.

Додатки:

1. Інформаційно-довідкові матеріали до політичної ініціативи щодо реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

2. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року».

Інформаційно-довідкові матеріали
до політичної ініціативи щодо реалізації державної політики
у сфері професійної (професійно-технічної) освіти

Упродовж останніх десятиліть професійна (професійно-технічна) освіта поступово втрачала свої надбання та позитивний імідж, що виражається у втраті інтересу молоді та дорослого населення до здобуття робітничих кваліфікацій, а місцевих органів виконавчої влади та роботодавців – до співпраці із закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

Невідповідність рівня та якості професійної підготовки кваліфікованих працівників запитам роботодавців, диспропорція між обсягами підготовки осіб у сфері вищої та професійної (професійно-технічної) освіти реальним потребам економіки, відсутність інвестицій у модернізацію освітнього процесу та професійну орієнтацію молоді, не завжди привабливі та затребувані професії, що пропонуються закладами професійної (професійно-технічної) освіти – проблеми, що потребують термінового вирішення.

Модернізація професійної (професійно-технічної) освіти, стали ключовими напрямками у визначенні пріоритетів діяльності Уряду на період 2017-2020 років.

Система професійної (професійно-технічної) освіти характеризується наявністю розгалуженої мережі закладів освіти державної та інших форм власності та нараховує більше двох тисяч закладів освіти різних типів, що забезпечують здобуття громадянами професій відповідно до їх покликань, інтересів, здібностей, а також допрофесійну підготовку, перепідготовку, підвищення їх кваліфікації.

Станом на 01.01.2019 освітню діяльність здійснюють 754 державні заклади професійної (професійно-технічної) освіти, що підпорядковані МОН. Мережа закладів професійної (професійно-технічної) освіти включає: професійні ліцеї – 327; вищі професійні училища – 166, центри професійно-технічної освіти – 89, професійно-технічні училища – 68, навчальні центри при кримінально-виконавчій установі закритого типу – 64, навчальні заклади інших типів, що надають професійно-технічну освіту – 22; структурні підрозділи закладів вищої освіти – 15, професійні коледжі – 3.

Загальний контингент учнів (слухачів) становить 253,9 тис. осіб, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – 10,5 тис. осіб; осіб з інвалідністю – 4,1 тис. осіб. Серед здобувачів – 61,95 % чоловіків та 38,05% жінок.

Розподіл здобувачів за сферами економічної діяльності, тис. осіб (%):

1) промисловість – 75,3 (29,7%);

- 2) торгівля, громадське харчування, сфера послуг – 61,4 (24,2%);
- 3) транспорт – 33,6 (13,2%);
- 4) будівництво – 31,3 (12,3%);
- 5) сільське господарство – 27,5 (10,8%);
- 6) житлово-комунальне господарство – 24,2 (9,5%);
- 7) зв'язок – 0,6 (0,2%).

Протягом 2018 року до закладів професійної (професійно-технічної) освіти прийнято 136,1 тис. осіб, з них: випускників закладів загальної середньої освіти – 107,1 тис. осіб, незайнятого населення – 5,5 тис. осіб, працюючого населення – 23,5 тис. осіб.

Чисельність педагогічних працівників станом на 01.01.2019 становила 33,9 тис. осіб, у тому числі 14,8 тис. старших майстрів та майстрів виробничого навчання. Частка жінок – 54 %. Не заповненими є понад 3 тис. вакансій (9 % від штатного розпису).

Динаміку основних кількісних показників сфери професійної (професійно-технічної) освіти наведено у таблиці.

Професійна (професійно-технічна) освіта в цифрах (2016-2018 роки)

№		Станом на 01.01.2017	Станом на 01.01.2018	Станом на 01.01.2019
1	Кількість закладів професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О)	806	774	754
	за типами:			
	вищі професійні училища	160	155	158
	вищі художні професійно-технічні училища	5	7	7
	вищі комерційні професійні училища	1	1	1
	центри професійно-технічної освіти	71	85	89
	професійно-технічні училища	82	72	67
	професійні ліцеї	365	337	326
	професійні ліцеї художнього профілю	2	1	1

	художні професійно-технічні училища	1	1	1
	коледжі	3	3	3
	заклади професійної, що є структурними підрозділами закладів вищої освіти	23	21	15
	заклади освіти інших типів, що надають професійну (професійно-технічну) освіту	23	22	22
	навчальні центри при кримінально-виконавчих установах закритого типу, професійні училища	70	69	64
2	Контингент учнів, слухачів, тис. осіб в тому числі:	284,8	268,3	253,9
	на базі базової загальної середньої освіти	187,4	184,5	178,1
	на базі повної загальної середньої освіти	81,5	69,7	62,0
	незайняте населення та працівники підприємств	13,6	12,6	12,5
	діти сироти та діти позбавлені батьківського піклування	13,3	11,8	10,5
	особи з інвалідністю	4,4	4,3	4,1
3	Прийом учнів, слухачів, всього	157,5	146,5	136,1
4	Випуск, всього	152,4	140,1	133,1
5	Педагогічні працівники в тому числі:	37,9	34,4	33,9
	старші майстри та майстри виробничого навчання	17,8	15,1	14,8

Цілісне узгоджене нормативно-правове забезпечення сфери професійної (професійно-технічної) освіти

Колегією Міністерства освіти і науки 22 травня 2018 року схвалено проект концептуальних засад розвитку професійної освіти «Сучасна професійна освіта», який визначає основні перспективи та пріоритетні напрями розвитку професійної

(професійно-технічної) освіти та обґрунтовує основні ідеї нового Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту».

Розроблено проект Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року.

Підготовлено проект Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту».

Децентралізація у сфері професійної (професійно-технічної) освіти

Модернізація системи професійної (професійно-технічної) освіти передбачає децентралізацію управління галуззю, перерозподіл функцій та повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та закладами освіти.

Відповідно до статті 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» з 1 січня 2016 року передано фінансування видатків на підготовку робітничих кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти з державного бюджету на місцеві.

Проте, в невеликих містах обласного значення наявні фінансові ресурси не покривали усіх видатків на фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Для врегулювання проблемних питань фінансування професійної (професійно-технічної) освіти Міністерством освіти і науки проведено низку заходів, за результатами яких Кабінетом Міністрів України було виділено кошти стабілізаційної дотації у розмірі 500 млн та 98 млн грн.

З 2017 року фінансування професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється як з державного, так і з місцевих бюджетів.

На регіональному рівні фінансування здійснюється з обласних бюджетів, бюджетів міст-обласних центрів та бюджету м. Києва.

Щодо коштів державного бюджету, то у 2017-2019 роках видатки на фінансування професійної (професійно-технічної) освіти включають в себе:

кошти освітньої субвенції на здобуття учнями закладів професійної (професійно-технічної) освіти повної загальної середньої освіти (2017-2018 роки – по 2 млрд грн щороку, 2019 рік – 1,5 млрд грн);

кошти на фінансування підготовки робітничих кадрів за професіями загальнодержавного значення, перелік яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 818 (із змінами) (2017-2018 роки – по 119,6 млн грн щороку, 2019 рік – 163,1 млн грн, при цьому кількість професій загальнодержавного значення зросла із 19 у 2017 році до 25 у 2018 році);

субвенцію на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти (2017 рік – 50 млн грн, 2018 рік – 100 млн грн, 2019 рік – 50 млн грн);

здійснення методичного та матеріально-технічного забезпечення діяльності закладів освіти (2019 рік – проведення Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності WORLDSKILLS UKRAINE – 0,5 млн грн., пілотне проходження профорієнтаційного тестування учнями загальної середньої школи – 1 млн грн.).

У кінці 2017 року було внесено зміни до статей 89 та 90 Бюджетного кодексу України, що надає можливість здійснювати видатки на професійну (професійно-технічну) освіту на умовах регіонального замовлення.

Затверджені Методичні рекомендації щодо формування регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 994-р).

МОН розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів», який зареєстровано у Верховній Раді України 13 квітня 2018 року за № 8269.

Виконання державного та регіонального замовлення на підготовку кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у 2018 році:

111,5 тис. осіб – затверджений обсяг регіонального замовлення (план). 94,6 тис. осіб – зараховано до закладів професійної (професійно-технічної) освіти (факт), виконання – 85%. Для порівняння: 2017 рік (план – 120 тис. осіб, факт – 101 тис. осіб, виконання – 84 %);

7 397 осіб – затверджений обсяг державного замовлення для підготовки кваліфікованих робітників у навчальних центрах при кримінально-виконавчих установах (план). 7 262 особи зараховано до навчальних центрів при кримінально-виконавчих установах (факт), виконання – 98 %;

7 888 осіб – затверджений обсяг державного замовлення для підготовки кваліфікованих робітників за професіями загальнодержавного значення (план). 5694 особи зараховано до закладів професійної (професійно-технічної) освіти для здобуття професій загальнодержавного значення (факт), виконання – 72 %.

За рахунок коштів державного бюджету, виділених на оновлення матеріально-технічної бази протягом 2016-2018 років, на базі діючих закладів професійної (професійно-технічної) освіти створено 100 навчально-практичних центрів за професіями:

«Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» – 5 центрів;

«Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування» – 19 центрів;

«Швачка. Кравець. Закрійник» – 27 центрів;

«Токар. Верстатник широкого профілю. Фрезерувальник. Шліфувальник. Свердлувальник» – 9 центрів;

«Електрозварник ручного зварювання. Електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах. Зварник» – 25 центрів;

«Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж. Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування. Електромонтажник силових мереж та електроустаткування» – 15 центрів.

Створення таких центрів забезпечує впровадження в освітній процес новітніх виробничих технологій із застосуванням сучасного обладнання, інструментів і матеріалів; підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

На 2019 рік на зазначені цілі передбачено ще 50 млн грн.

З 1 січня 2017 року підвищено посадові оклади педагогічним працівникам закладів освіти, які фінансуються за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (постанова Кабінету Міністрів України від 14.12.2017 № 974).

Підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 червня 1999 р. № 992», яким передбачено встановлення преміювання майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання в розмірі 15 % від суми надходжень, які отримують заклади професійної (професійно-технічної) освіти за виконання здобувачами професійної (професійно-технічної) освіти освітніх програм під час виробничого навчання на виробництві та виробничої практики.

Міністерством освіти і науки здійснювалися заходи щодо оптимізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Проведено її аналіз з урахування фінансово-економічної ефективності, підвищення якості підготовки кадрів. Водночас враховано бачення кожного регіону щодо потреб економіки та ринку праці, аспектів управління і фінансування в умовах децентралізації.

Протягом 2017-2018 років мережу закладів професійної (професійно-технічної) освіти за рахунок зменшено на 63 заклади. Створено 5 багатопрофільних центрів професійної освіти. Прийнято рішення про виокремлення зі структури закладів вищої освіти 7 закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Триває робота щодо передачі з державної у комунальну власність підпорядкованих МОН державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти. При цьому особлива увага звертається на дотримання вимог, визначених Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності». Умовами передачі є взяття органами місцевого самоврядування зобов'язання використовувати за цільовим призначенням та не відчужувати в приватну власність передані об'єкти. Також передбачено наявність у закладів

освіти правовстановлюючих документів на нерухоме майно та кадастрових номерів земельних ділянок, що перебувають у закладах на праві постійного користування.

Станом на 01.01.2019 Кабінетом Міністрів України прийнято рішення щодо передачі в комунальну власність 34 закладів.

Враховуючи складну та довготривалу процедуру передачі майна закладів освіти з державної до комунальної власності, Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження від 25 жовтня 2017 року № 831-р, у якому передбачено передачу окремих функцій з управління. Розпорядження набрало чинності з 1 січня 2018 року.

Зокрема, обласним, Київській міській державним адміністраціям передано функції організації діяльності регіональних рад професійно-технічної освіти, оперативного управління майном закладів освіти, проведення моніторингових досліджень потреб регіонального ринку праці, формування та розміщення регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів, а також призначення на посаду директорів закладів освіти, фінансування яких здійснюється з обласних бюджетів, бюджету міста Києва, за результатами конкурсів шляхом укладення строкового трудового договору (контракту).

Міським радам міст обласного значення-обласних центрів передано лише окремі функції з кадрових питань.

Сьогодні у всіх регіонах створені та розпочали роботу ради професійно-технічної освіти, організацію діяльності яких покладено на обласні та Київську міську державні адміністрації відповідно до зазначеного вище розпорядження Кабінету Міністрів України. До складу регіональних рад входять представники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, організацій роботодавців, у тому числі галузевих об'єднань роботодавців і професійних асоціацій, закладів освіти.

Діяльність регіональних рад спрямовується передусім на формування пропозицій щодо зміни мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, обсягів їх фінансування, напрямів та обсягів підготовки кадрів, а також на погодження регіонального замовлення.

Позитивні зміни, що відбулися у процесі децентралізації:

- вперше за багато років регіони почали вкладати кошти в розвиток та модернізацію матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- розпочалося створення навчально-практичних центрів за кошти місцевих бюджетів;
- регіони спрямовують частину залишків освітньої субвенції на зміцнення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Розвиток державно-приватного партнерства та оновлення змісту професійної (професійно-технічної) освіти

Здійснюються заходи щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти:

підписані 9 меморандумів про співробітництво щодо підготовки кваліфікованих робітників;

створено 19 навчально-практичних центрів із залученням інвестицій соціальних партнерів (ТзОВ «Снежка-Україна» – 7, ТОВ «Геберіт Інтернешл Сейз АГ» – 6, по одному ТОВ «Кнауф Гіпс Київ», компанії «СІНАТ», ТМ «Відарон», ТМ «Тріора», ТДВ «Сініат» та ТОВ «Фомальгаут-Полімін»).

створено спільно з ПАТ «Укрзалізниця» робочі групи щодо розроблення професійних стандартів за професіями «Машиніст електровоза» та «Стюард»;

проведено ряд загальноукраїнських семінарів з питань професійної (професійно-технічної) освіти та обміну кращими практиками.

Одним із перспективних та водночас стратегічно важливим засобом організації діалогу з бізнесом є *дуальна форма здобуття освіти*.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660 схвалено Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.

На сьогодні елементи дуальної форми здобуття освіти запроваджено у 210 закладах професійної (професійно-технічної) освіти, охоплено 114 професій, залучено 493 підприємства, навчаються 6060 учнів.

Серед заходів щодо підвищення якості професійної (професійно-технічної) освіти в Україні першочергову увагу приділено оновленню змісту освіти шляхом розроблення та впровадження стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, заснованих на компетентнісному підході.

Протягом 2017-2018 років розроблено та затверджено 78 освітніх стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу.

З метою *підвищення престижності робітничих професій*, допомоги молоді свідомо обрати майбутній фах протягом 2016-2018 років проведено:

Всеукраїнські конкурси професійної майстерності «WORLD SKILLS UKRAINE»;

всеукраїнські та регіональні конкурси фахової майстерності серед учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

регіональні виставки творчих робіт учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти та регіональні «ярмарки професій».

Міжнародна діяльність

З метою модернізації системи підготовки кваліфікованих кадрів 17 грудня 2018 року було підписано Угоду між Україною та Європейською Комісією про фінансування проекту «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України». Загальний обсяг фінансування – 58 млн євро (грант).

Також між Міністерством освіти і науки України та Європейським інвестиційним банком підписано меморандум про підтримку проекту «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України» (можливість залучення кредитних ресурсів на пільгових умовах до 25 років під 1,5 – 2 відсотків).

У рамках третього компоненту (36 млн євро) заплановано оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема шляхом створення мережі Центрів професійної досконалості

Центр професійної досконалості – це не окремий тип закладу професійної (професійно-технічної) освіти, а його статус, що підтверджує спроможність надання високоякісних послуг у сфері підготовки кваліфікованих кадрів з використанням сучасних технологій.

Центр професійної досконалості – це:

- каталізатор розвитку системи ПТО і відповідних галузей;
- НУВ нових знань та методик;
- гнучкі форми навчання для всіх категорій клієнтів;
- оцінка та визнання кваліфікацій;
- платформа для створення позитивного іміджу ПТО.

Відбір регіонів і закладів для реалізації проекту відбуватиметься на основі відкритого конкурсу відповідно до затверджених МОН критеріїв.

Умови конкурсу будуть оприлюднені на сайті Міністерства освіти і науки.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 2019 р. №

Київ

Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року

1. Схвалити Концепцію реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, що додається.

2. Міністерству освіти і науки разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та в тримісячний строк подати Кабінетові Міністрів України план заходів з реалізації Концепції, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від №

КОНЦЕПЦІЯ
реалізації державної політики
у сфері професійної (професійно-технічної) освіти
«Сучасна професійна (професійно-технічної) освіта»
на період до 2027 року

Проблема, яка потребує розв'язання

Головною проблемою, яка потребує вирішення, є недостатня якість підготовки кваліфікованих кадрів, що не відповідає потребам особи, економіки та українського суспільства.

Проблема зумовлена рядом таких факторів:

недостатнє фінансування професійної (професійно-технічної) освіти та відсутність інвестицій у програми розвитку;

централізована та бюрократизована система управління у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

застаріла матеріально-технічна база закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

невідповідність змісту освіти та методики викладання вимогам сучасного ринку праці та потребам особистості;

недосконалість системи професійної орієнтації та кар'єрного консультування молоді і дорослих.

Проявами проблеми є:

зростання дефіциту робітничих кадрів на ринку праці України та низька соціально-економічна мотивація суспільства до здобуття професійних кваліфікацій;

тенденція до погіршення показників України у міжнародних обстеженнях конкурентоспроможності та інноваційної привабливості, що впливає на економічний розвиток України;

збільшення частки молоді, яка намагається здобувати вищу освіту, у тому числі - за кордоном;

втрата привабливості та престижності професійної (професійно-технічної) освіти;

низький рівень оплати праці педагогічних та інших працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

зниження соціального статусу педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Професійна (професійно-технічної) освіта в Україні характеризується такими основними ознаками:

наявність суттєвого сегмента високоякісної професійної (професійно-технічної) освіти, перш за все у сфері обслуговування, будівельній та автотранспортній галузі;

збереження в мережі закладів освіти з невисокою якістю освітніх послуг, зокрема у малокомплектних закладах професійної (професійно-технічної) освіти; тенденція до зменшення контингенту здобувачів професійних кваліфікацій як серед молоді, так і серед дорослого населення в цілому у державі;

недостатня мотивація до здобуття професійних кваліфікацій через застарілий зміст освіти, недостатню мобільність організації освітнього процесу, відсутність визнання часткових кваліфікацій;

тенденція до погіршення якості професійної (професійно-технічної) освіти в цілому у державі.

Отже, потрібна реформа професійної (професійно-технічної) освіти, що зупинить негативні тенденції, перетворить здобуття професійних кваліфікацій на важіль економічного розвитку і конкурентоспроможності України.

Мета Концепції

Метою Концепції є проведення системної реформи професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечить реалізацію трьох базових завдань та їх ключових компонентів:

1) децентралізація управління та фінансування, що передбачає:

поетапну передачу повноважень з управління та фінансування професійною (професійно-технічної) освітою на рівень регіону та забезпечення автономії закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

оптимізацію мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, яка забезпечить можливість та доступність навчання впродовж життя для здобуття професійних кваліфікацій з урахуванням інклюзивного навчання;

реалізацію інвестиційних проектів для модернізації сфери професійної (професійно-технічної) освіти;

2) забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти шляхом:

формування змісту професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі та впровадження системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;

модернізації освітнього середовища, що забезпечує інноваційність, доступність, прозорість, гнучкість і відкритість освітнього процесу;

створення різнорівневої системи підготовки педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти із залученням до освітнього процесу висококваліфікованих працівників виробництва чи сфери послуг, запровадження мотиваційних механізмів стимулювання професійного розвитку педагогічних працівників;

3) державно-приватне партнерство та взаємозв'язок з ринком праці:

формування системи професійних кваліфікацій та створення єдиного освітнього простору професійної (професійно-технічної) освіти, впровадження механізмів стимулювання роботодавців щодо участі в освітньому процесі, запровадження дуальної форми здобуття освіти;

визнання неформальної та інформальної освіти, повних та часткових професійних кваліфікацій;

популяризація професійної (професійно-технічної) освіти серед дітей, молоді, дорослого населення, планування професійного розвитку та кар'єри.

Кінцевим результатом професійної (професійно-технічної) освіти мають стати вмотивовані активні здобувачі кваліфікацій, які прагнуть неперервного професійного розвитку, самореалізації та кар'єрного зростання:

особистість: всебічно розвинена, здатна до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, навчання впродовж життя, розвитку професійної кар'єри, підприємництва та самозайнятості;

фахівець: конкурентоздатна та мобільна на ринку праці особистість, яка набула освітніх та професійних компетентностей відповідно до її інтересів, здібностей, можливостей, потреб економіки та суспільства;

відповідальний громадянин: успішна особистість з активною громадянською позицією, морально-етичними якостями, відповідальна за результати власної діяльності задля сталого розвитку.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Розв'язання проблеми передбачається здійснити шляхом проведення системної реформи професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням досвіду європейських країн, зокрема системи управління та фінансування, структури та змісту, нормативно-правового забезпечення, а також запровадження державно-приватного партнерства.

У рамках реформування системи управління професійною (професійно-технічної) освітою та її структури передбачається:

визначення повноважень центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Здійснити передачу на регіональний рівень повноважень з прогнозування потреб ринку праці у професійних кваліфікаціях та моніторинг задоволення ними, розміщення регіонального замовлення на підготовку кадрів;

створення регіональних рад професійної (професійно-технічної) освіти - дорадчо-консультативного органу, що утворюється при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях для формування та реалізації регіональної політики у сфері професійної освіти;

розширення автономії закладів професійної (професійно-технічної) освіти (розроблення і впровадження власних освітніх програм з дотриманням стандарту професійної (професійно-технічної) освіти, можливість отримання статусу неприбуткової організації із збереженням податкових пільг і отриманням фінансової автономії);

модернізація мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти (створення закладів професійної (професійно-технічної) освіти нового типу, у тому числі центрів професійної досконалості) на основі техніко-економічного обґрунтування їх подальшого розвитку, особливо для закладів, розташованих у сільській місцевості, з урахуванням інклюзивного навчання;

запровадження гнучкої моделі здобуття повних і часткових професійних кваліфікацій; можливість вільного виходу на ринок праці на будь-якому етапі навчання та продовження навчання у закладах вищої освіти.

У рамках реформування системи фінансування професійної (професійно-технічної) освіти передбачається забезпечити:

створення системи прозорого розподілу фінансів (оприлюднення закладом професійної (професійно-технічної) освіти даних про надходження коштів з бюджетів та інших джерел);

створення нових можливостей для розширення державно-приватного та соціального партнерства на засадах співфінансування і спільного управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти;

розроблення методики розрахунку вартості підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням складності професії та кваліфікаційних рівнів.

Створення системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти передбачає:

формування системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

розроблення принципово нових стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на базі професійних стандартів, які мають ґрунтуватися на компетентнісному та особистісно-орієнтованому підходах до навчання, орієнтуватися на здобуття особою компетентностей, умінь і навичок, необхідних для успішної самореалізації в професійній діяльності, особистому житті;

формування мережі кваліфікаційних центрів (оцінювання і визнання результатів навчання; присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій);

формування якісного складу педагогічних та керівних працівників закладів освіти (перехід до педагогіки партнерства між здобувачами, надавачами та замовниками освітніх послуг, запровадження стимулів для професійного зростання педагогічних працівників та надання йому академічної свободи, а також матеріального стимулювання, зокрема для залучення до освітнього процесу висококваліфікованих кадрів з виробництва).

Державно-приватне партнерство у сфері підготовки кваліфікованих кадрів передбачає участь усіх заінтересованих сторін, у тому числі роботодавців, у:

розробленні професійних стандартів, стандартів освіти і освітніх програм;

формуванні та вдосконаленні Національної рамки кваліфікацій та Національної системи кваліфікацій;

впровадженні дуальної форми здобуття освіти;

створенні сучасного освітнього середовища;

системному моніторингу працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, оцінці якості професійної підготовки і навчання відповідно до вимог ринку праці;

формуванні політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

формуванні державного і регіонального замовлення на підготовку кадрів на основі прогнозування потреб ринку праці у кваліфікаціях;

створенні та розвитку потенціалу закладів професійної (професійно-технічної) освіти, у тому числі центрів професійної досконалості; незалежному оцінюванні результатів навчання випускників закладів освіти у кваліфікаційних центрах.

Строки реалізації Концепції

Реалізація Концепції буде здійснюватись поетапно протягом 2019 - 2027 років

На першому етапі (2019 - 2021 роки) передбачається:

прийняти новий Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» та відповідні підзаконні акти;

розробити та затвердити План дій щодо модернізації та розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2027 року;

продовжити децентралізацію управління та удосконалити механізми фінансування на державному та регіональному рівнях;

розробити та затвердити Положення про регіональну раду професійної (професійно-технічної) освіти;

продовжити оптимізацію мережі та створення закладів професійної (професійно-технічної) освіти нових типів з урахуванням інклюзивного навчання, забезпечення автономії таких закладів;

розробити, затвердити та впровадити методику розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу, що базуються на професійних стандартах;

запровадити компетентнісний підхід при здобутті професійних кваліфікацій;

розробити та затвердити порядок і методику розроблення стандартів оцінювання результатів навчання;

розпочати формування мережі кваліфікаційних центрів (оцінювання і визнання результатів навчання, присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій);

створити навчально-практичні центри галузевого спрямування та розпочати створення центрів професійної досконалості за найбільш затребуваними професіями із залученням можливостей державно-приватного партнерства;

започаткувати формування системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;

підготувати нормативно-правові акти та розширити сферу впровадження дуальної форми здобуття освіти;

запровадити систему підготовки педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

започаткувати сертифікацію педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

На другому етапі (2022 - 2024 роки) передбачається:

здійснити поетапний перехід до фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які розташовані на території міст обласного значення – обласних центрів, з обласних бюджетів;

забезпечити діяльність системи зовнішнього забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти;

завершити формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

продовжити створення сучасного освітнього та інформаційного середовища у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

завершити перехід на освітні програми та стандарти освіти на компетентнісній основі;

продовжити створення регіональних центрів професійної досконалості;

продовжити сертифікацію педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

забезпечити впровадження Національної рамки кваліфікацій та Національної системи кваліфікацій;

розширити напрями співпраці із соціальними партнерами для модернізації матеріально-технологічного забезпечення освітнього процесу та впровадження дуальної форми здобуття освіти;

На третьому етапі (2025 - 2027 роки) передбачається:

завершити формування мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечити здобуття профільної середньої освіти у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

сформувати мережу регіональних центрів професійної досконалості;

забезпечити діяльність регіональних кваліфікаційних центрів галузевого спрямування;

здобуття повних та часткових професійних кваліфікацій на базі освітніх програм та стандартів освіти на компетентнісній основі;

сформувати систему внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;

забезпечити ефективну діяльність системи незалежного оцінювання та визнання кваліфікацій.

Очікувані результати:

Реалізація Концепції спрятиме:

професійній самореалізації особистості та реалізації принципу навчання впродовж життя з урахуванням гендерної рівності та інклюзивного навчання;

сталому розвитку економіки та суспільства;

конкурентоспроможності професійної (професійно-технічної) освіти та відповідності її якості міжнародним стандартам;

задоволенню потреб ринку праці, суспільства та держави у кваліфікованих кадрах;

зростанню привабливості професійної (професійно-технічної) освіти;

поліпшенню якості професійної (професійно-технічної) освіти.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Реалізація Концепції здійснюється за рахунок державного, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансування, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції, визначається щороку з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів, розміру міжнародної технічної допомоги.